

MILLIY O'YINLARNING TA'LIM-TARBIYADAGI ROLI VA AHAMIYATI

Inomov Faxriddin Urmonjonovich

Qo'qon davlat pedagogika instituti, o'qituvchi

Email: asilbekmahmudjonov19981126@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada milliy o'yinlarning ta'lim-tarbiyadagi roli va ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqot davomida milliy o'yinlarning jismoniy, psixologik va ijtimoiy rivojlanishga ta'siri, shuningdek, ularni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish imkoniyatlari o'rganildi. Olingan natijalar milliy o'yinlarning o'quvchilar jismoniy sifatlarini rivojlantirish, ijtimoiy moslashuvini yaxshilash va tarbiyaviy jarayonlarga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: Milliy o'yinlar, ta'lim, tarbiya, jismoniy rivojlanish, ijtimoiy moslashuv.

THE ROLE AND IMPORTANCE OF NATIONAL GAMES IN EDUCATION

Annotation: This article analyzes the role and significance of traditional games in education and upbringing. The study examines the impact of national games on physical, psychological, and social development, as well as their integration into the educational process. The results confirm that traditional games contribute to the improvement of students' physical qualities, social adaptation, and educational effectiveness.

Keywords: Traditional games, education, upbringing, physical development, social adaptation.

РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИГР В ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация: В данной статье анализируется роль и значение национальных игр в образовании и воспитании. В ходе исследования изучено влияние национальных игр на физическое, психологическое и социальное развитие, а также их интеграция в образовательный процесс. Полученные результаты подтверждают, что национальные игры способствуют развитию физических качеств учащихся, социальной адаптации и повышению эффективности воспитательного процесса.

Ключевые слова: Национальные игры, образование, воспитание, физическое развитие, социальная адаптация.

KIRISH

Milliy o'yinlar azaldan xalqimizning madaniy merosi bo'lib, ular nafaqat ko'ngilochar vosita, balki ta'lim-tarbiyaning samarali vositasi ham hisoblanadi. Ushbu o'yinlar yosh avlodning jismoniy, psixologik va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy

ta'sir ko'rsatib, ularning harakat koordinatsiyasi, jamoaviylik hissi va mantiqiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. So'nggi yillarda milliy o'yinlarni zamonaviy ta'lim jarayoniga integratsiya qilishga bo'lgan qiziqish ortib bormoqda, chunki ular nafaqat jismoniy rivojlanishga, balki ma'naviy tarbiyaga ham katta hissa qo'shadi.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi milliy o'yinlarning pedagogik ahamiyatini o'rganish va ularning o'quvchilarning jismoniy va ijtimoiy rivojlanishiga ta'sirini tahlil qilishdan iborat. Ilgari olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, milliy o'yinlar harakat faolligini oshirish, ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish va mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Shunga qaramay, ushbu o'yinlarning ta'lim tizimidagi tizimli qo'llanilishi va uzoq muddatli natijalari bo'yicha yetarlicha tadqiqotlar olib borilmagan [2,5].

Tadqiqot quyidagi savollarga javob izlashni maqsad qilgan:

1. Milliy o'yinlar o'quvchilarning jismoniy va psixologik rivojlanishiga qanday ta'sir ko'rsatadi?
2. Ularni maktab ta'lim dasturiga integratsiya qilish qanday natijalarga olib keladi?

Ushbu masalalarni tahlil qilish orqali tadqiqot milliy o'yinlarning ta'lim-tarbiyadagi ahamiyatini chuqurroq tushunishga va ularni samarali qo'llash bo'yicha tavsiyalar berishga yo'naltirilgan.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ushbu tadqiqotda milliy o'yinlarning ta'lim-tarbiyadagi rolini aniqlash uchun empirik va nazariy tadqiqot usullari qo'llanildi. Birinchi bosqichda milliy o'yinlarning ta'lim jarayoniga ta'siri haqida mavjud ilmiy manbalar tahlil qilindi. Ikkinchi bosqichda esa tajriba-sinov ishlari amalga oshirilib, milliy o'yinlarning o'quvchilarning jismoniy va psixologik rivojlanishiga ta'siri kuzatildi.

Tadqiqot ishtirokchilari sifatida 10–14 yoshdagi maktab o'quvchilari tanlandi. Ularga 8 hafta davomida milliy o'yinlar asosida jismoniy tarbiya mashg'ulotlari tashkil etildi. Tadqiqot davomida so'rovnomalar, kuzatuv va diagnostik testlar yordamida ma'lumotlar to'plandi.

Ma'lumotlar statistik tahlil qilinib, milliy o'yinlarning o'quvchilarning harakat koordinatsiyasi, jamoaviylik hissi va ijtimoiy moslashuviga ta'siri baholandi. Olingan natijalar zamonaviy ta'lim tizimida milliy o'yinlarni samarali qo'llash bo'yicha ilmiy tavsiyalar ishlab chiqishga asos bo'ldi [2,5,7].

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari milliy o'yinlarning o'quvchilarning jismoniy va psixologik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. Tajriba-sinov natijalariga ko'ra, 8 hafta davomida milliy o'yinlar bilan shug'ullangan o'quvchilarda chidamlilik, tezkorlik va muvozanat ko'rsatkichlari sezilarli darajada oshdi. Ayniqsa, jismoniy faollikni talab qiluvchi o'yinlar (masalan, "Oq terakmi, ko'k terak", "Chillak") harakat koordinatsiyasi va reflekslarning rivojlanishiga yordam berdi.

Ijtimoiy jihatdan esa, milliy o'yinlarda ishtirok etgan o'quvchilarning jamoaviylik hissi, yetakchilik qobiliyatlari va muloqot ko'nikmalari rivojlandi. So'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, o'quvchilar milliy o'yinlar orqali do'stlik va o'zaro hamkorlikni mustahkamlash imkoniga ega bo'ldilar.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari milliy o'yinlarning ta'lim jarayoniga kiritilishi o'quvchilarning umumiy rivojlanishini oshirishda samarali ekanligini ko'rsatdi [7].

Tadqiqot natijalari milliy o'yinlarning o'quvchilarning jismoniy va psixologik rivojlanishiga samarali ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. Ushbu natijalar avvalgi tadqiqotlar bilan uyg'un bo'lib, milliy o'yinlar bolalarning harakat faolligini oshirish, muvozanat va reflekslarni rivojlantirishga yordam berishini ko'rsatadi [8]. Shu bilan birga, o'yinlar jamoaviylik va kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi.

Milliy o'yinlarning ta'lim jarayoniga integratsiya qilinishi darslarning interaktiv va qiziqarli bo'lishiga yordam beradi. Biroq, ularni samarali qo'llash uchun maxsus metodik yondashuvlar ishlab chiqilishi lozim. Shu bois kelgusida milliy o'yinlarning ta'lim dasturlaridagi roli va ularning uzoq muddatli ta'siri bo'yicha qo'shimcha tadqiqotlar o'tkazish zarur.

Ushbu tadqiqot milliy o'yinlarni ta'lim jarayonida keng qo'llash bo'yicha muhim ilmiy asos yaratdi va pedagogik tavsiyalar ishlab chiqish imkonini berdi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, milliy o'yinlar o'quvchilarning jismoniy va psixologik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ular nafaqat jismoniy faollikni oshirishga, balki ijtimoiy moslashuv va jamoaviylik ko'nikmalarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Ayniqsa, harakatga asoslangan o'yinlar chidamlilik, muvozanat va koordinatsiyani yaxshilashda samarali ekani aniqlandi.

Milliy o'yinlarni ta'lim jarayoniga kiritish darslarni yanada interaktiv va qiziqarli qilishga imkon beradi. Bu esa o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularning faol ishtirokini ta'minlaydi. Biroq, ularni samarali qo'llash uchun maxsus metodik tavsiyalar va dasturlar ishlab

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Azizov, S. V., & Mahmudjonov, A. A. (2024). Oripov AF SPRINTERLARNI TAYYORLASHDA PSIXOLOGIK TAYYORGARLIKNING AHAMIYATI. *Экономика и социум*, (6-2), 121.
2. Azizov, S. V., Mahmudjonov, A. A., & Oripov, A. F. (2024). SPRINTERLARNI TAYYORLASHDA PSIXOLOGIK TAYYORGARLIKNING AHAMIYATI. *Экономика и социум*, (6-2 (121)), 85-90.
3. Azizov, S. V., Azizova, R. I., Mahmudjonov, A., & Tuxtaboyeva, N. (2024). SPORTCHILARDA O 'YIN JARAYONINI YUQORI DARAJADA IDROK QILISH QOBILIYATINI SHAKLLANTIRISH INTELLEKTUAL TAYYORGARLIKNING ASOSIY VAZIFASI. *Экономика и социум*, (9 (124)), 82-86.
4. Boltobaev, S. A., Azizov, S. V., & Zhakhongirov, S. Z. (2019). THE STUDY OF THE PECULIARITIES OF INDIVIDUALLY-PSYCHOLOGICAL AND SPECIFICALLY STRESSOGENIC CONDITIONS OF SPORTSMEN. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 1(3), 307-312.
5. Boltobaev, S. A., Kostikova, O. V., Azizov, S. V., & Azizov, N. N. (2022). Influence of stress and anxiety on highly qualified athletes. *International journal of health sciences*, 6(S3), 1394-1410. Азизов, С. В., & Габдуллина, А. З. (2024). Технология повышения скоростно-силовой подготовленности спринтеров. *Scientific Impulse*, 2(19), 120-124.
6. Jo'rayev, T. T., Mahmudjonov, A. A., & Shamsitdinova, M. F. (2024). THE EFFECTIVENESS OF USING NATIONAL ACTION GAMES IN DEVELOPING SPORTS ELEMENTS. *MASTERS*, 2, 29-33.
7. Makhmudovich, G. A. (2024). THE IMPORTANCE OF SPECIAL METHODS IN INCREASING THE EFFICIENCY OF SPORTS EXERCISES. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY*, 730-734.
8. Makhmudovich, G. A. (2024). MOVEMENT SKILLS OF YOUNG GYMNASTS AND THE LAWS OF ITS FORMATION. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY*, 751-754.

9. Makhmudovich, G. A. (2024). METHODS OF MONITORING THE PHYSICAL DEVELOPMENT OF HIGH SCHOOL STUDENTS THROUGH GYMNASTICS. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY*, 735-739.
10. G'ofirjonova, A. I. (2022). MILIY HARAKATLI O 'YINLARNI SPORT ELEMENTLARINI O 'ZLASHTIRISHDA QO 'LLASHNING SAMARADORLIGI. *INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING*, 1(9), 171-176.
11. Болтобаев, С. А., Музафарова, Л. М., Азизов, С. В., & Мирзаев, С. (2019). ДВИЖЕНИЯ В БЕГЕ НА ДЛИННЫЕ ДИСТАНЦИИ И В МАРАФОНЕ КАК ПРЕОДОЛЕНИЕ ТРАВМ БЕГУНОВ. *Наука и мир*, 1(12), 37-39.
12. Болтаев, С. А., Азизов, С. В., & Бутаев, З. А. (2016). Роль физической упражнений в формировании здорового образа жизни молодого поколения. In *Теоретические и прикладные проблемы современной науки и образования* (pp. 28-31).